

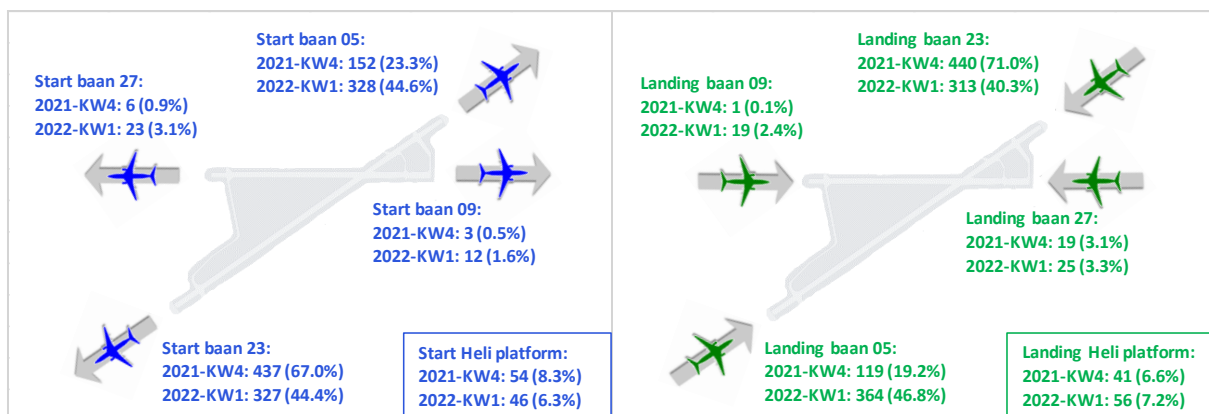
Kwartaalrapportage meldingen geluidhinder vliegbasis Leeuwarden eerste kwartaal 2022

1. Inleiding

Dit document vormt de kwartaalrapportage over de geluidhinder rond de vliegbasis Leeuwarden in het eerste kwartaal 2022. De rapportage biedt een overzicht van alle ingediende meldingen. Trends zijn weergegeven door de gegevens van het voorgaande kwartaal op te nemen. Doel van de rapportage is de Commissie Overleg & Voorlichting Milieu (COVM) meer inzicht te geven in de ontwikkeling en trends m.b.t. meldingen over de geluidhinder van vliegverkeer.

2. Baangebruik: aantal starts en landingen

Onderstaande figuur geeft inzicht in het aantal en percentage vliegtuigbewegingen, per vluchtsoort (start of landing) en per gebruikte start- of landingsbaan (05-23, 09-27 of een heli platform). Ter vergelijking zijn de aantallen opgenomen voor het vorige kwartaal. De percentages geven respectievelijk het deel aan van het totaal aantal starts (linker deel) en landingen (rechter deel).

Figuur 1 Aantallen vliegtuigbewegingen per vluchtsoort en baanrichting

3. Melders en meldingen: gegroepeerd naar aantal meldingen per melder

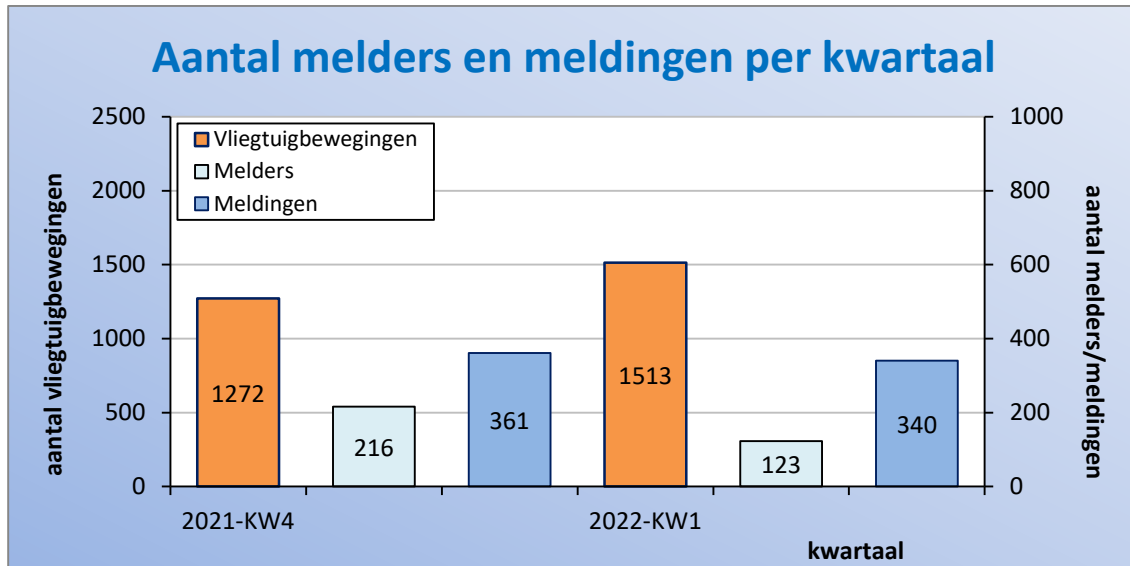
Onderstaande tabel geeft inzicht in het totaal aantal meldingen, zowel voor het eerste kwartaal 2022 als voor het vorige kwartaal. De meldingen zijn hierbij gegroepeerd zodat inzicht ontstaat over het aantal meldingen dat per melder is ingediend.

Tabel 1 Melders en meldingen

Aantal meldingen	2021-KW4		2022-KW1	
	melders	meldingen	melders	meldingen
150+	0	0	0	0
76-150	0	0	0	0
26-75	1	38	3	106
11-25	2	35	3	49
1-10	213	288	117	185
Totaal	216	361	123	340

4. Melders en meldingen

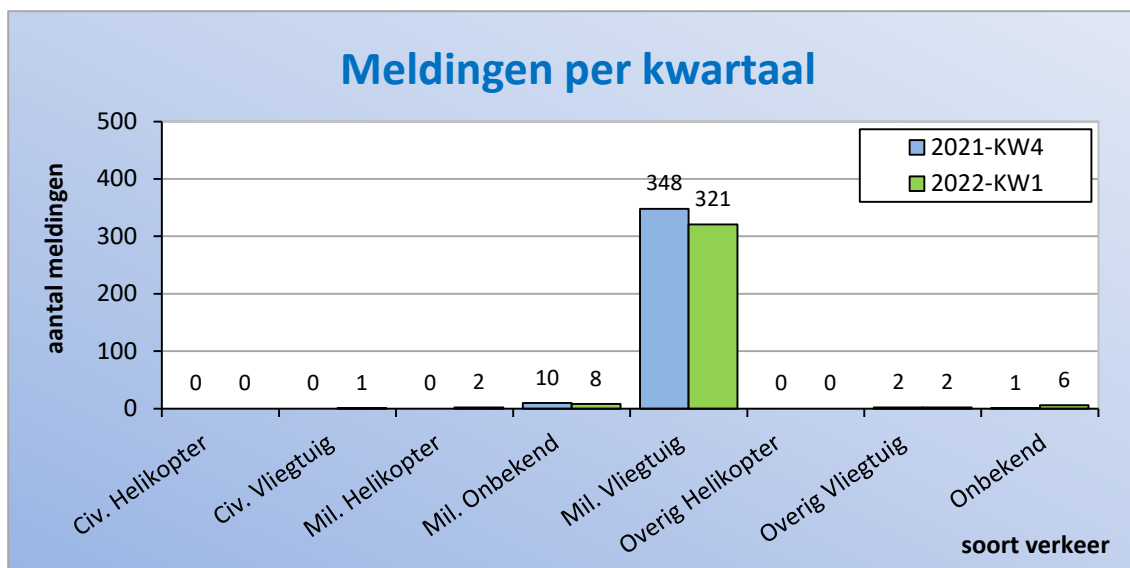
De aantallen voor het aantal melders en meldingen zijn, samen met het aantal vliegtuigbewegingen, grafisch weergegeven in Figuur 2.

Figuur 2 Verdeling melders en meldingen

5. Meldingen: per vluchttype

In Figuur 3 zijn de meldingen weergegeven die aan vliegtuigbewegingen zijn gekoppeld. Als referentie zijn ook de gegevens van het vorige kwartaal opgenomen. Wanneer het niet mogelijk is om een melding te relateren aan een specifieke vliegtuigbeweging, wordt deze meegeteld als “onbekend”. Helikopters en vliegtuigen die niet tot civiel of militair verkeer horen, zijn als “Overig” opgenomen; hieronder valt bijvoorbeeld recreatief verkeer, of verkeer waarvan niet duidelijk is of het civiel of militair is.

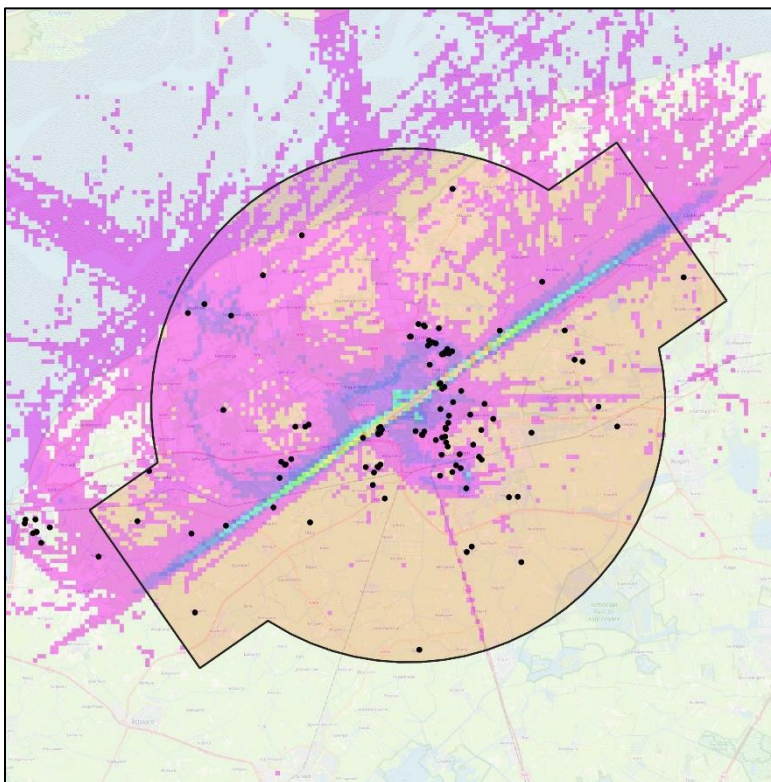
Figuur 3 Verdeling van de meldingen naar vluchttype

6. Vliegtuigbewegingen en melderlocaties

Onderzocht is waar de vliegtuigbewegingen zich in het eerste kwartaal 2022 bevonden¹. De dichtheid van het verkeer is bepaald op basis van de werkelijke vliegtuigpassages; vliegtuigen worden in de telling meerdere keren meegeteld wanneer ze vaker passeren, zoals bijvoorbeeld bij circuitvluchten het geval is.

In Figuur 4 is het resultaat te zien voor het militair en civiel vliegverkeer van en naar de vliegbasis Leeuwarden, in het eerste kwartaal 2022. De figuur laat ook de Control Zone (CTR) van Leeuwarden zien.

Onderstaande kaart geeft ook aan hoe de meldingen geografische verdeeld zijn over de regio. Elke zwarte stip in de kaart geeft de positie weer (per 6-positie postcode) van waaraf meldingen zijn gedaan in het eerste kwartaal 2022.

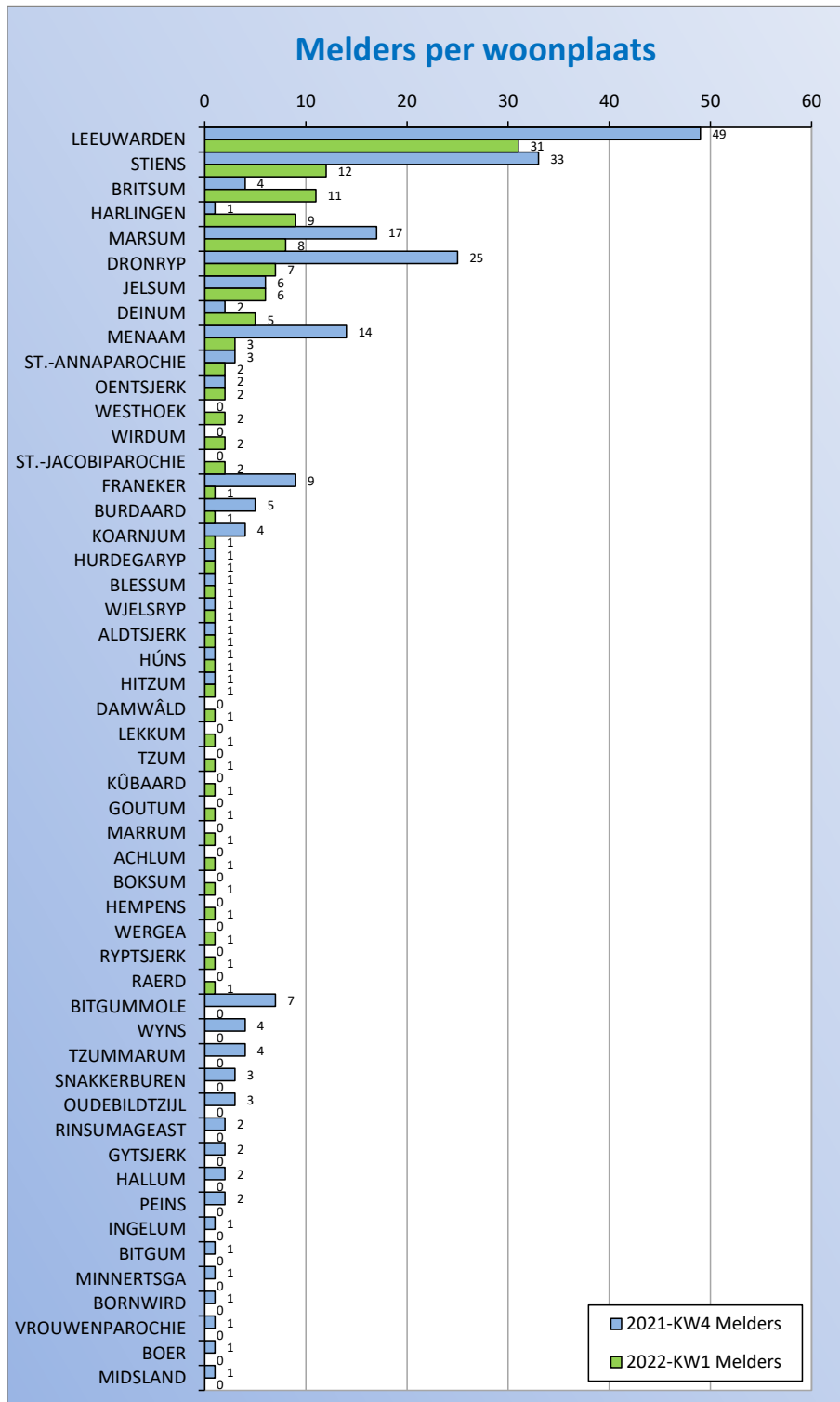

Figuur 4 Dichtheid van militair en civiel vliegverkeer van en naar de vliegbasis, gecombineerd met de locaties van melders

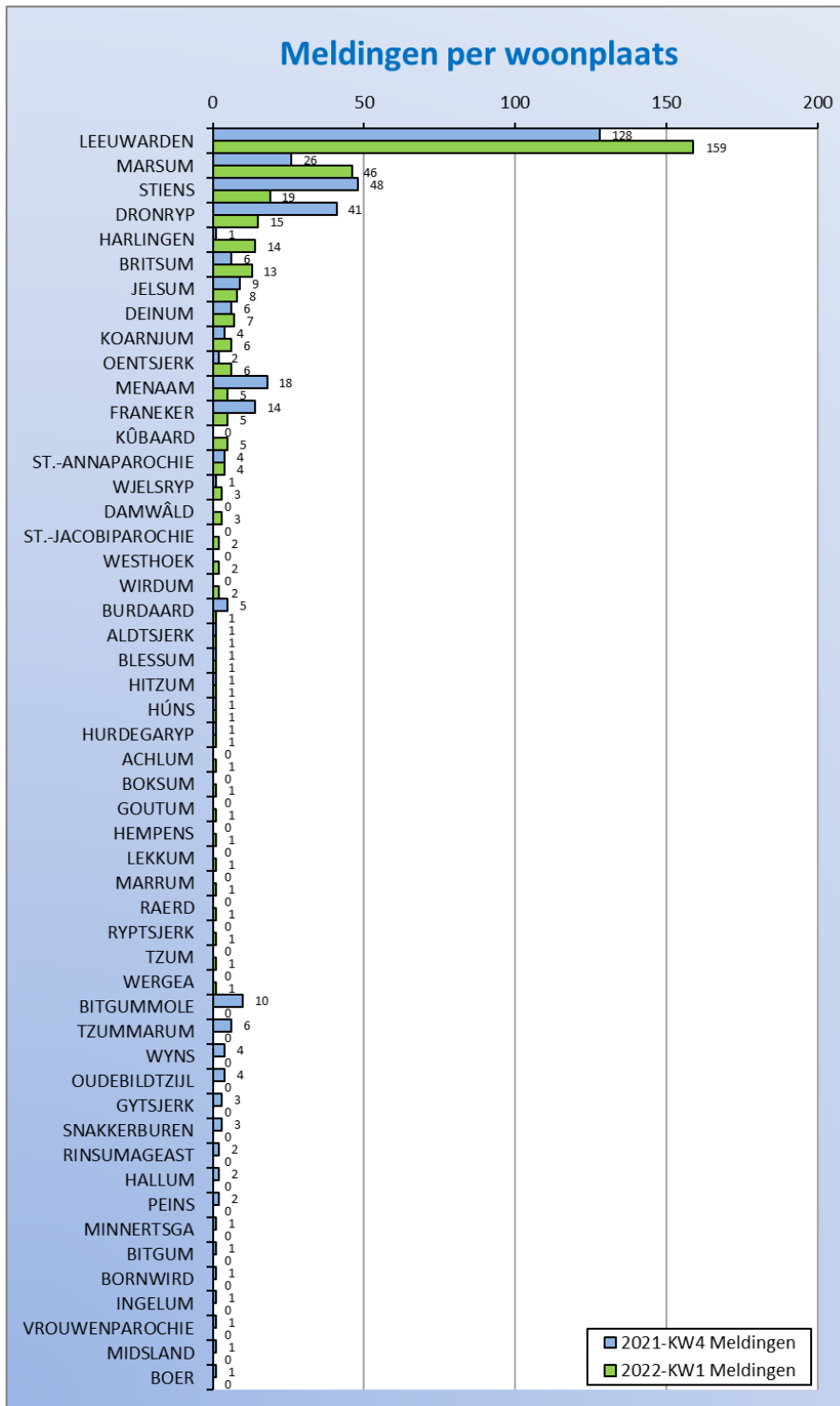
¹ Bron: FANOMOS vliegbaanmonitoringsysteem NLR

7. Melders en meldingen per woonplaats

De volgende figuren geven het aantal melders en meldingen weer per woonplaats, zowel grafisch als in aantallen. Ter vergelijking zijn de gegevens van het vorige kwartaal toegevoegd. Vanuit woonplaatsen die niet zijn opgenomen werden in geen van beide kwartalen meldingen ontvangen.

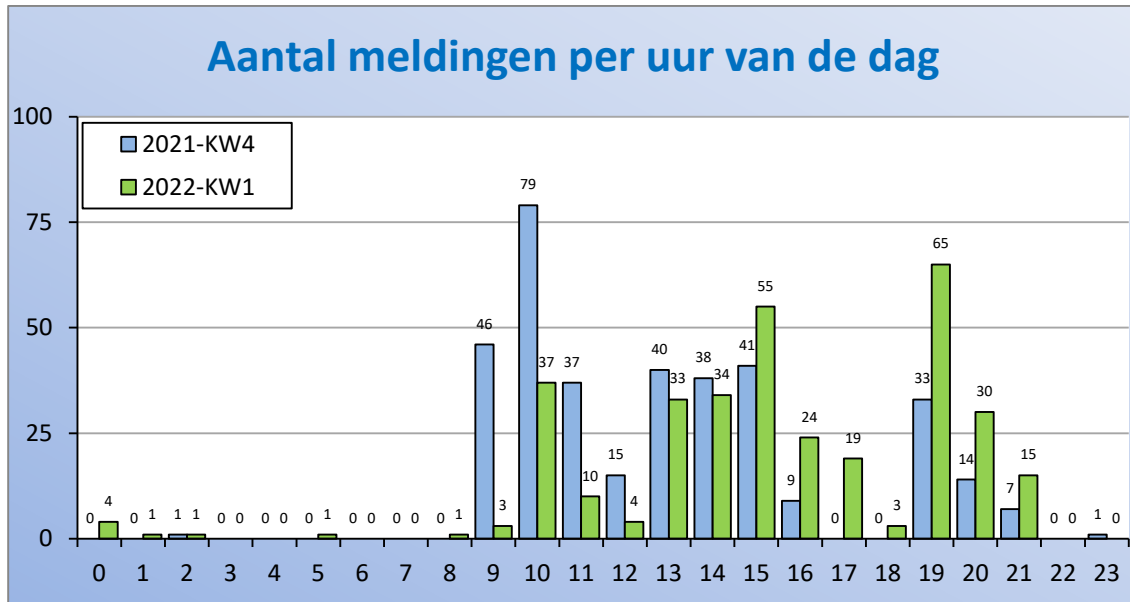
Figuur 5 Melders per woonplaats

Figuur 6 Meldingen per woonplaats

8. Meldingen: verdeling over het etmaal

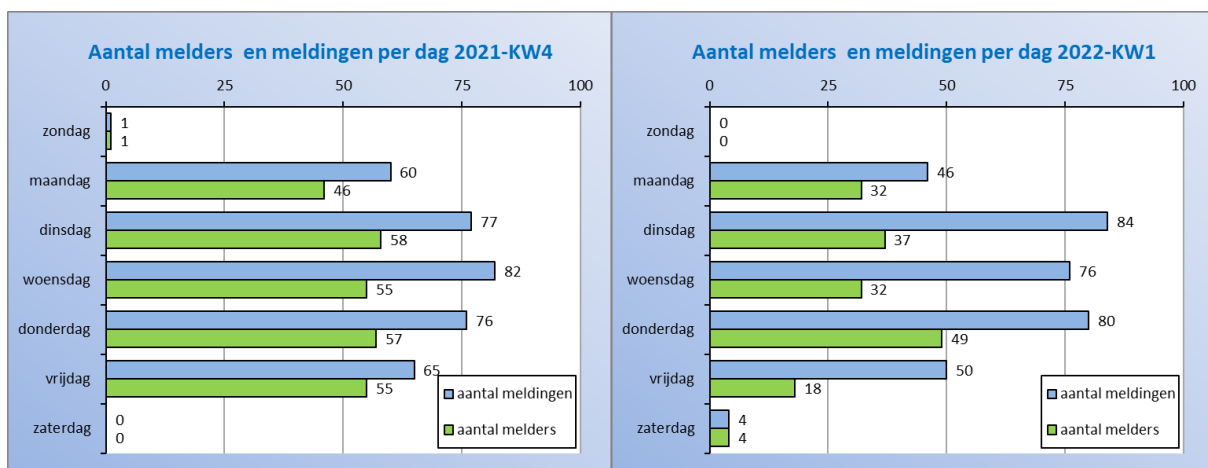
Onderstaande figuur geeft de verdeling weer van de meldingen naar het uur van de dag. De basis voor de figuur zijn de tijdstippen waarop de melding betrekking had (niet het tijdstip van indienen).

Figuur 7 Verdeling van meldingen over het etmaal

9. Melders en meldingen: verdeling over de dagen van de week

De verdeling van de melders en meldingen opgedeeld naar dag van de week is weergegeven in Figuur 8². De basis voor de figuur zijn de tijden waarop de melding betrekking had (niet het tijdstip van indienen).

Figuur 8 Verdeling van meldingen over de dagen van de week

² Omdat melders op meerdere dagen meldingen ingediend kunnen hebben, is het totaal van de aantallen melders in deze figuur niet gelijk aan het totaal aantal melders in Tabel 1.

10. Bijzonderheden in het achterliggende kwartaal

Over de volgende onderwerpen, gerelateerd aan daadwerkelijk vliegverkeer in de omgeving van de vliegbasis, is gecommuniceerd:

Onderzoek terugbrengen F-35 geluidbelasting (januari 2022)

Het Koninklijk Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) onderzoekt de mogelijkheden om de geluidsbelasting van de F-35 op Vliegbasis Leeuwarden terug te brengen. Dat gebeurt op verzoek van de commandant van de vliegbasis, kolonel Henk Doorten.

Omwonenden ondervinden veel hinder door de vliegoperaties van het jachtvliegtuig. Dat blijkt uit gesprekken met hen en met de AuditCommissie van het Permanent Geluidsmetnet, in deze rol de belangenhartiger van de omwonenden. Vooral bij de start en landing van het toestel is het geluid hinderlijk.

Doorten: “We kunnen het geluid niet wegnemen, maar we kunnen wel onderzoeken hoe we de hinder omlaag kunnen brengen. Daarmee hoop ik de balans tussen onze vliegbewegingen en de leefbaarheid in de omgeving te herstellen.”

Avondvliegen voorjaar 2022 (januari 2022)

Vanaf maandag 10 januari 2022 gaan de gevechtsvliegtuigen van vliegbasis Leeuwarden in de avonden vliegen. In de weken 2, 3, 6, 7 en 8 wordt er van maandag tot en met donderdag gevlogen tot uiterlijk 22.30 uur. Op vrijdag vinden de vluchten alleen overdag plaats.

Het avondvliegen is voor de F-35 net zo noodzakelijk als voor de F-16 én ook vergelijkbaar. In de avond werken en vliegen is voor al het personeel fysiek, lichamelijk en geestelijk een andere ervaring en belasting dan wanneer er tijdens kantooruren overdag geoefend wordt. Bovendien hebben we ervaren dat inzet tijdens missies veelal in de avond en nacht uitgevoerd worden. Om goed voorbereid te zijn op deze taak moet thuis dan ook in met duisternis geoefend worden.

Nachtzichtapparatuur: Speciaal voor het vliegen bij duisternis heeft de vlieger de beschikking over sensoren en geavanceerde nachtzichtapparatuur, de zogenaamde Night Vision Goggles (NVG). Daar waar de NVG voor de F-16 nog apart op de helm gemonteerd moet worden is deze nu volledig geïntegreerd in de F-35 helm. De beelden worden in dit geval geprojecteerd op de visor in de helm. De vlieger kan met de NVG alles rondom het vliegtuig zien, zowel op de grond als in de lucht.

Oefengebied: Het vliegen vindt veelal plaats boven zee, maar het is ook noodzakelijk om tijdens duisternis boven land te vliegen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de militaire vliegebieden boven Friesland, Drenthe, Overijssel en Brabant.

Oefening met explosieve bommen op de Vliehors range (januari 2022)

Jachtvliegtuigen van de Koninklijke Luchtmacht oefenen in week 4 op de Vliehors Range op Vlieland in het afwerpen van bommen.

De vluchten vinden plaats van maandag 24 januari tot en met vrijdag 28 januari. Er wordt geoefend met bommen met explosieve lading van het type GBU-12 en MK-82 (beide 500 ponders).

Vliegers trainen dagelijks om hun vaardigheden op peil te houden. Het afwerpen van bommen is één van deze vaardigheden.

Eindexamen voor F-35 (januari 2022)

Na een eerste oefening op de eigen vliegbasis en een tweede op Volkel sloot het 322 Squadron de Frisian Lightning-reeks vorige maand in stijl af. Met zo'n beetje hun complete inventaris staken de mannen en vrouwen uit Leeuwarden de grote plas over om op Edwards Air Force Base te ervaren hoe het is om buiten de vertrouwde landsgrenzen te opereren. Een forse logistieke uitdaging én de laatste beproeving op weg naar Initial Operational Capability (IOC), ofwel uitzendgereedheid.

Close Air Support oefeningen Marnewaard (februari 2022)

Van 21 februari tot en met 25 februari en van 28 februari tot en met 4 maart ondersteunen gevechtsvliegtuigen van de Koninklijke Luchtmacht, een civiel vliegtuig en gevechtsvliegtuigen van buitenlandse luchtmachten verschillende Close Air Support oefeningen van collega's van de Koninklijke Landmacht boven militair oefenterrein de Marnewaard.

De oefeningen zijn nodig om de doelaanwijzers op de grond, de zogeheten Joint Terminal Attack Controllers (JTAC), op te leiden en op het vereiste niveau te houden.

Vorbereidingen Frisian Flag 2022 in volle gang (februari 2022)

Op vliegbasis Leeuwarden zijn de voorbereidingen voor Frisian Flag 2022 in volle gang. De internationale gevechtsvliegsoefening vindt plaats van maandag 28 maart tot en met vrijdag 8 april 2022. De deelnemende vliegtuigen arriveren in de week voorafgaande aan de oefening op de vliegbasis. In de weekenden vinden geen geplande vluchten plaats. In de komende nieuwsbrieven informeren we er verder over deze belangrijke oefening.

Nederlandse F-35's naar Bulgarije (februari 2022)

Ons land draagt bij aan de versterking van de afschrikking en verdediging van het NAVO-bondgenootschap met eenheden van de marine, landmacht en luchtmacht. Dat heeft minister Kajsa Ollongren gisteren aan de Tweede Kamer laten weten. Reden is de zorgwekkende Russische troepenopbouw aan de grens met Oekraïne en het assertieve gedrag van Rusland. Ons land stelt onder meer F-35's, een amfibisch transportschip met landingsvaartuigen en helikopters en twee gespecialiseerde teams van de landmacht ter beschikking.

Luchtmachtmilitairen in Mali (februari 2022)

Gaan alleen de 'vliegende eenheden' van de Koninklijke Luchtmacht op missie? Het antwoord is nee. Want militairen die behoren tot de Object Grondverdediging (OGRV) Noord van vliegbasis Leeuwarden zijn momenteel in Mali om daar het Nederlandse C-130 detachement van vliegbasis Eindhoven te ondersteunen bij de VN-missie MINUSMA. Ze zorgen voor de beveiliging van het Nederlandse personeel op het kampement en de flightline en coördineren daarnaast ook de beveiliging van de andere buitenlandse eenheden op het kamp.

Behalve de beveiliging leveren de OGRV'ers ook een Air Mobile Protection Team (AMPT). Dit team vliegt met de C-130 mee en beschermt de bemanning en het toestel tijdens transportmissies binnen Mali. Kyta is één van de teamleden van het AMPT. Ze is een speurhond die altijd op zoek is naar explosieven. Vanwege het gloeiende asfalt op de flightline doet Kyta haar werk op schoenen!

Naast een speurhond beschikken de militairen nog over andere 'snufjes', zoals een eigen drone maar ook middelen om vijandige drones te detecteren en uit te schakelen. Hiermee kunnen de militairen van OGRV Noord op een effectieve manier verschillende soorten dreigingen bestrijden en houden ze de leden van het C-130 detachement veilig voor de uitvoering van hun taken.

Militairen ondersteunen GGD (februari 2022)

Militairen van onder meer vliegbasis Leeuwarden hebben de afgelopen periode ondersteuning geleverd aan GGD Fryslân. In Leeuwarden hebben militairen geholpen met testen op Corona, het vaccineren en de coördinatie ervan. Ook op andere locaties in Nederland werd ondersteuning geleverd bij het testen en vaccineren. Vanaf de laatste weken van december werden de militairen ingezet. Inmiddels is de ondersteuning van personeel van vliegbasis Leeuwarden aan GGD Fryslân gestopt en zijn de militairen weer op de vliegbasis werkzaam.

F-35 doet het goed (februari 2022)

Net voor de jaarwisseling kwam het verlossende woord: de F-35 is 'geslaagd' voor zijn examen en kan dus operationeel verklaard worden. Dat betekent dat het toestel vanaf nu beschikbaar is voor kortlopende operaties in het buitenland, zoals nu in Bulgarije. Een bijzonder moment niet alleen voor de luchtmacht, maar voor heel Defensie. Hoog tijd voor een tussenbalans.

Nederlandse hulp na "ongekende aanval" (maart 2022)

Rusland neemt steeds grotere stappen in hun militaire operatie in Oekraïne, maar de NAVO stuurt er geen militairen naar toe om te vechten. Wél verhoogt de alliantie de komende dagen het aantal militairen en middelen aan de oostgrens, om bondgenoten te beschermen. Daar levert ook de Nederlandse krijgsmacht bijdragen aan. Onder meer met F-35's en F-16's voor de bewaking van het NAVO-luchtruim boven Oost-Europa.

Vorbereiding op eerste F-35 missie (maart 2022)

Kort na het behalen van de operationele gereedheidsstatus dient de eerste buitenlandse missie voor de F-35 zich al aan. Dit voorjaar zal het gevechtsvliegtuig ter afschrikking en verdediging ingezet worden vanaf Bulgarije in verband met de oplopende spanningen tussen Rusland en Oekraïne. Achter de schermen bij de Directie Operaties (DOPS) wordt alles in het werk gesteld om kisten en personeel een vliegende start te geven.

Vorbereiden op komst MQ-9 (maart 2022)

Al het materieel van het 306 Squadron staat zo'n beetje klaar op Curaçao. Force protection bewaakt het geheel, alleen is het nog even wachten op... de MQ-9. Het onbemande vliegtuig ondergaat op dit moment de laatste acceptatie- en overdrachtstesten in de Verenigde Staten. Naar verwachting komen drie van de vier Reapers medio maart op het koninkrijkseiland aan.

Onderzoek naar geluid F-35 (maart 2022)

Minder gas geven bij take-off, in een cirkel omhoog vliegen of een andere aanvliegroute? Kan het geluid van de F-35 naar beneden? Dat is de grote vraag waar nu het Nederlands Lucht- en Ruimtevaartcentrum (NLR) zich over buigt. Commandant Vliegbasis Leeuwarden, kolonel Henk Doorten gaf hiervoor opdracht.

Frisian Flag 2022 (Frisian Flag, maart 2022)

Frisian Flag 2022 is begonnen! Afgelopen vrijdag arriveerden meerdere (buitenlandse) deelnemers op vliegbasis Leeuwarden. Vandaag zijn de laatste briefings geweest voor de buitenlandse deelnemers en inmiddels worden de missies voor morgen gepland en voorbereid. Tot en met vrijdag 8 april vindt Frisian Flag plaats vanaf onze vliegbasis.

[Wie nemen er deel aan Frisian Flag 2022? \(Frisian Flag, maart 2022\)](#)

Dit jaar zijn de deelnemers aan Frisian Flag naast Nederland, de Verenigde Staten, Frankrijk, Canada, Italië, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland. In de infographic hierboven staan de verschillende vliegtuigtypen en/of grondmaterieel die de deelnemers hebben meegebracht. Sommige deelnemers vliegen enkele missies mee vanaf hun eigen thuisbases. Frisian Flag wordt op de grond ondersteund door Joint Terminal Attack Controllers (JTAC) van de Koninklijke Landmacht en het Korps Mariniers.

Er staan ongeveer 46 toestellen op vliegbasis Leeuwarden. Per wave doen er zo'n 28 vliegtuigen mee aan de missies. Er wordt twee keer per dag gevlogen. In de infographic staat aangegeven op welke tijden de verwachte intensiteit van de vliegbewegingen het hoogst is.

[Waar wordt er gevlogen tijdens Frisian Flag 2022? \(Frisian Flag, maart 2022\)](#)

Er wordt gevlogen in het grote militaire oefengebied boven de Noordzee en Noord Nederland. Daarnaast wordt voor deze oefening ook gebruik gemaakt van een stukje Deens luchtruim. Verder worden er oefenmissies gevlogen boven de Vliehors range, Marine Vliegbasis (MVKB) De Kooy en militair oefenterrein de Marnewaard.

De gevechtsvliegtuigen vliegen tijdens de oefening boven land op hoogtes vanaf minimaal 2000 meter, uitgezonderd van opstijgende en landende toestellen. Boven zee mag er lager gevlogen worden. Helikopters vliegen ook boven land lager. In de afbeelding hierboven is het rood gearceerde gebied aangegeven waar de helikopters laag mogen vliegen. Van donderdag 31 maart tot en met dinsdag 5 april wordt van dit gebied gebruik gemaakt.

[Waarom wordt Frisian Flag 2022 gehouden? \(Frisian Flag, maart 2022\)](#)

Frisian Flag zorgt ervoor dat we beter worden, van de individuele vlieger tot internationale coalities, en klaar zijn voor huidige inzet en toekomstige missies. De situatie in de wereld vraagt om eenheden met gevechtsvliegtuigen die op zeer korte termijn inzetbaar zijn. We moeten daarin effectief samen kunnen werken met verschillende landen, omdat de politiek en (internationale) samenleving hoge eisen stellen aan onze inzet.

Frisian Flag biedt ons en onze bondgenoten unieke mogelijkheden om te oefenen. Vliegbasis Leeuwarden heeft een zeer gunstige ligging ten opzichte van de (gecombineerde) oefengebieden in Nederland, Duitsland en Denemarken. Daarnaast beschikt Vliegbasis Leeuwarden over kennis, kunde en ervaring over het organiseren van grootschalige trainingen.

11. Afkortingen en definities

COVM - Commissie Overleg & Voorlichting Milieu

De Commissie Overleg & Voorlichting Milieu is een adviescommissie van de minister van Defensie. De commissie is ingesteld op grond van de Wet luchtvaart en heeft twee belangrijke taken: overleg en voorlichting over milieu (doorgaans geluid) rondom de militaire luchthavens.

CTR - Control Zone

De control zone is het plaatselijk luchtverkeersleidinggebied. Dit is het gebied dat zich horizontaal en verticaal vanaf een bepaald punt uitstrekt vanaf het aardoppervlak tot aan een vastgestelde grens. Het luchtverkeer binnen deze zone wordt afgehandeld door de plaatselijke luchtverkeersleiding.